

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΣΟΦΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
Evlogi Georgiev 103, Sofia 1504, Bulgaria,
Τηλ.: (003592) 9447959, 9447790, Fax: (003592) 9505375
E-mail: ecocom-sofia@mfa.gr
Web: www.agora.mfa.gr/bg60

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

MΑΡΤΙΟΣ 2015

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
2. ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	3
Ίδρυση και λειτουργία εταιρείας στη Βουλγαρία.....	3
Κυριότερες μορφές εταιρειών.....	4
Φορολογική νομοθεσία	5
Κυριότεροι φόροι.....	5
Φορολογικές απαλλαγές	6
Επενδυτικά κίνητρα	6
Επενδυτική νομοθεσία	6
Βιομηχανικές ζώνες	8
Εργασιακές σχέσεις – Κοινωνική Ασφάλιση.....	8
Μισθοί –Ασφαλιστικές εισφορές.....	9
Νόμος για την Απασχόληση	10
Ομαδικές Απολύσεις.....	10
Νόμος για τα Συνταξιοδοτικά Ταμεία.....	11
3. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ.....	11
3.1. Προμήθειες.....	11
Νομικό πλαίσιο	11
Αρχή κρατικών προμηθειών	12
3.2. Αγορά γης – Κατασκευές.....	13
3.3. Διανοητικά δικαιώματα.....	14
Αρμόδιες υπηρεσίες.....	14
Νομοθεσία.....	14
3.4. Τραπεζικός τομέας – Χρηματοδότηση επιχειρήσεων.....	15
Τραπεζικός κλάδος	15
Διεθνείς χρηματοδοτικές ευκαιρίες	15
3.5. Τηλεπικοινωνίες.....	16
Τηλεφωνία (κινητή – σταθερή).....	16
Internet	17
3.6. Ενέργεια	18
Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.....	18
ΠΗΓΕΣ.....	20

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- ✦ Η προσέλκυση ξένων επενδυτών αποτελεί βασική προτεραιότητα της Βουλγαρίας, η οποία έχει μεταρρυθμίσει τόσο την επενδυτική όσο και τη φορολογική της νομοθεσία, ώστε να καταστεί πιο ελκυστική. Στο [Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας η χώρα κατετάγη 55η για το 2015](#), κερδίζοντας 5 θέσεις μέσα σε μια διετία. Σύμφωνα με τον ως άνω δείκτη, παρά την προώθηση σημαντικών μεταρρυθμίσεων και το χαμηλό πληθωρισμό, τη δυναμικότερη ανάπτυξη εμποδίζουν η γραφειοκρατία, τα φαινόμενα διαφθοράς και η προβληματική λειτουργία του δικαστικού συστήματος.
- ✦ Η Βουλγαρία κατετάγη 54η στο [διεθνή δείκτη ανταγωνιστικότητας 2014-2015](#) (κερδίζοντας 8 θέσεις μέσα σε μια διετία), με τους ερωτώμενους να εντοπίζουν, πέρα των ανωτέρω, προβλήματα στην εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης, στην έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού αλλά και κυβερνητική αστάθεια/εφαρμογή μη συνεπών πολιτικών. Στην έρευνα Doing Business 2015 της Παγκόσμιας Τράπεζας, [η Βουλγαρία καταλαμβάνει την 36^η θέση μεταξύ 183 χωρών](#) στο δείκτη ευκολίας επιχειρηματικής δράσης, έχοντας κερδίσει δύο θέσεις σε σχέση με το 2014. Σημειώνεται ότι στον επιμέρους δείκτη για την έναρξη επιχείρησης η Βουλγαρία καταλαμβάνει την 49^η θέση (έναντι της 65^{ης} πριν από 2 χρόνια), ενώ η Ελλάδα την 52^η (έναντι της 36^{ης} πριν από 2 χρόνια).
- ✦ Επιφορτισμένη με το κύριο βάρος υποστήριξης της κυβερνητικής επενδυτικής πολιτικής είναι η Invest Bulgaria Agency (Web: <http://www.investbg.government.bg/>). Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της ως άνω αρχής είναι να υποστηρίζει τις ξένες επιχειρήσεις στις επενδυτικές τους προσπάθειες στη Βουλγαρία.
- ✦ Σύμφωνα με έρευνα του βουλγαρικού Υπουργείου Οικονομίας, οι τομείς με τις μεγαλύτερες προοπτικές ανάπτυξης στη χώρα είναι η ηλεκτρονική, οι τεχνολογίες της πληροφορίας (IT) και οι υπηρεσίες outsourcing. Έπονται κλάδοι, όπως η χημική βιομηχανία, τα τρόφιμα, οι αερομεταφορές και οι χερσαίες εμπορευματικές μεταφορές.

2. ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ίδρυση και λειτουργία εταιρείας στη Βουλγαρία

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, αλλοδαποί υπήκοοι μπορούν να κατέχουν έως και το 100% του κεφαλαίου μιας βουλγαρικής εταιρείας. Η διαδικασία για την ίδρυση εταιρείας είναι απλή και περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

- ✚ Καταχώρηση της εταιρείας στο εμπορικό μητρώο (χωρίς να απαιτείται πλέον δικαστική απόφαση), σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει για κάθε τύπο εταιρείας ο Νόμος για τις Εμπορικές Εγγραφές (Commercial Register Act) του 2008. Το καταστατικό, το οποίο εγκρίνεται πριν από την εγγραφή της εταιρείας, πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίνονται υποχρεωτικά για την συγκεκριμένη μορφή εταιρείας, σύμφωνα με το βουλγαρικό δίκαιο. Το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολοκλήρωση όλων των διαδικασιών μέχρι την τελική εγγραφή της εταιρείας στο μητρώο υπολογίζεται σε περίπου 1 μήνα.
- ✚ Μετά την one-stop εγγραφή στο εμπορικό μητρώο, η εταιρεία λαμβάνει έναν εξειδικευμένο κωδικό (Unified Identification Code - ΕΥΙΚ), ο οποίος εξυπηρετεί κάθε δημόσιο σκοπό (κοινωνικοασφαλιστικό, στατιστικό, φορολογικό κτλ.) και δεν απαιτείται πλέον καμία επιπρόσθετη εγγραφή (π.χ. στο Εθνικό Στατιστικό Ινστιτούτο).
- ✚ Τα ως άνω δεν ισχύουν για τα γραφεία εμπορικού αντιπροσώπου ξένης εταιρείας, τα όποια οφείλουν να εγγράφονται εκτός από το εμπορικό μητρώο και στο Εθνικό Στατιστικό Ινστιτούτο για στατιστικούς, φορολογικούς και κοινωνικοασφαλιστικούς λόγους.

Κυριότερες μορφές εταιρειών :

Οι πιο διαδεδομένες μορφές εταιρικής οργάνωσης, στην Βουλγαρία, είναι η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (ΟΟD) και η ανώνυμη εταιρεία(AD) :

- **Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (ΟΟD)**
  - ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο 1 lev (€2)
  - δύναται να είναι και μονοπρόσωπη (ΕΟΟD)
- **Ανώνυμη Εταιρεία (AD)**
  - ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο 50.000 λέβα (€ 25.000)
  - δύναται να είναι και μονοπρόσωπη (ΕAD)

Μεγαλύτερο ύψος κεφαλαίου (ελάχιστου) απαιτείται για την ίδρυση :

1. εταιρειών επενδύσεων
2. τραπεζών : 10 εκατ. λέβα (€ 5 εκατ.)
3. ασφαλιστικών εταιρειών : 2 - 6 εκατ. λέβα

Χρήσιμες πληροφορίες για την ίδρυση εταιρείας στη Βουλγαρία

- Το κόστος σύστασης εταιρείας στη Βουλγαρία ανέρχεται συνολικά περίπου στα € 500-600 (συνυπολογίζεται η μετάφραση των σχετικών εγγράφων στην αγγλική).
- Εάν ο ιδιοκτήτης της νέας εταιρείας είναι φυσικό πρόσωπο, τότε τα έξοδα μετάφρασης του διαβατηρίου του είναι ελάχιστα.
- Οι ενδιαφερόμενοι δύνανται να ορίσουν εκπρόσωπό τους (κατά προτίμηση δικηγόρο), ο οποίος αναλαμβάνει να κατοχυρώσει την επωνυμία της εταιρείας

και να τους εκπροσωπεί στις τράπεζες και τις βουλγαρικές αρχές. Συνιστάται η φυσική παρουσία του ενδιαφερόμενου στη Βουλγαρία για την υπογραφή του σχετικού συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου και την παρακολούθηση της όλης διαδικασίας.

- Η τράπεζα εκδίδει πιστοποιητικό για την κατάθεση του αρχικού κεφαλαίου, που μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά, υποβάλλονται στην υπηρεσία εμπορικού μητρώου, καθώς και στην Εθνική Υπηρεσία Εισοδημάτων (δηλαδή την Εφορία).
- Βάσει της βουλγαρικής νομοθεσίας δεν είναι υποχρεωτική η εγγραφή σε κάποια επαγγελματική ένωση ή επιμελητήριο.
- Εκτός από τις ΑΕ & ΕΠΕ, η βουλγαρική νομοθεσία αναγνωρίζει και ορισμένες πρόσθετες οργανωτικές μορφές για την άσκηση επιχείρησης όπως (α) ο ατομικός έμπορος (sole trader), (β) η επιχείρηση holding, (γ) το παράρτημα, (δ) το γραφείο εμπορικού αντιπροσώπου και (ε) η συνεργατική επιχείρηση (cooperative). Κατά κανόνα, όμως, προτιμώνται οι ΑΕ και ΕΠΕ, λόγω της απλής διαδικασίας ίδρυσής τους και του χαμηλού κόστους, αλλά και διότι στις ως άνω μορφές επιχείρησης η προσωπική ευθύνη των εταιρών/εμπόρων είναι απεριόριστη.

Φορολογική νομοθεσία

Με τη φορολογική μεταρρύθμιση του 2007 καταργήθηκε η προοδευτική φορολογική κλίμακα στα φυσικά πρόσωπα και αντικαταστάθηκε από ενιαίο συντελεστή (flat tax) 10%, ο οποίος ισχύει και για την φορολόγηση των εταιρειών.

Κυριότεροι φόροι :

- φόρος φυσικών προσώπων 10% (flat tax)
- εταιρικός φόρος 10% (flat tax)
- φόρος μερισμάτων 5%
- φόρος προστιθεμένης αξίας (DDS) 20% και μηδενικός προκειμένου για εξαγωγές και ενδοκοινοτικές προμήθειες
- φόρος επί των επιτοκίων τραπεζικών καταθέσεων 8%.

Υποχρέωση εγγραφής για ΦΠΑ στη Βουλγαρία υπάρχει στις εξής περιπτώσεις:

1. Κύκλος εργασιών παραδόσεων αγαθών στη Βουλγαρία άνω των 50.000 λέβα (€ 25.560)
2. Ενδοκοινοτικές αποκτήσεις αγαθών στη Βουλγαρία άνω των 20.000 λέβα (€ 10.225)
3. Πωλήσεις εξ αποστάσεως σε Βούλγαρους πελάτες άνω των 70.000 λέβα (€ 35.000)

- Ειδικός φόρος κατανάλωσης επιβάλλεται στο αλκοόλ, τα προϊόντα καπνού, τα πολυτελή αυτοκίνητα, τον ηλεκτρισμό και το πετρέλαιο.
- Τα Δημοτικά Συμβούλια καθορίζουν, εντός του πλαισίου του νόμου, το ακριβές ύψος των δημοτικών φόρων και τελών :
  - Δημοτικός φόρος σε όλα τα ακίνητα από 0,5% έως 2%
  - Δημοτικός φόρος μεταβίβασης ακινήτων από 1,3% έως 2,6%.

Η Ελλάδα και η Βουλγαρία έχουν υπογράψει συμφωνία για την αποφυγή της διπλής φορολογίας σε σχέση με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου (Νόμος 2255/1994, ΦΕΚ 195/18.11.1994).

Φορολογικές απαλλαγές:

Οι επιχειρήσεις, που έχουν επενδύσει σε υποβαθμισμένες περιοχές (όπου η ανεργία, κατά το προηγούμενο έτος, ήταν σημαντικά μεγαλύτερη του μέσου όρου στην χώρα), μπορούν να επωφεληθούν από ορισμένες φορολογικές διευκολύνσεις εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις.

Ειδικότερα :

- Απαλλαγή μέχρι και 100% του εταιρικού φόρου (10%) προκειμένου για βιομηχανικές μονάδες, εγκατεστημένες σε περιοχές με ανεργία μεγαλύτερη κατά 35% τουλάχιστον του μέσου όρου. Η εν λόγω απαλλαγή ισχύει για μία πενταετία ανεξάρτητα από τη εξέλιξη της ανεργίας.
- Μείωση του εταιρικού φόρου μέχρι το 10% επί της αξίας των πάγιων επενδύσεων, (με την εξαίρεση των επιβατικών αυτοκινήτων), με την προϋπόθεση ότι η επένδυση πραγματοποιείται σε περιοχή με ανεργία μεγαλύτερη κατά 50% του εθνικού μέσου όρου.
- Ειδική έκπτωση (αφαίρεση από τα κέρδη των αμοιβών και εργοδοτικών εισφορών μέχρι και 12 μηνών) για τις επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν εγγεγραμμένους ανέργους.

Επενδυτικά κίνητρα

Επενδυτική νομοθεσία

Τα επενδυτικά κίνητρα εξειδικεύονται και υλοποιούνται από την Invest Bulgaria Agency, κυβερνητικό οργανισμό, υπαγόμενο στο Υπουργικό Συμβούλιο. Σύμφωνα με την κείμενη επενδυτική νομοθεσία, οι επενδύσεις, ανάλογα με το ύψος τους, διακρίνονται σε δύο κατηγορίες :

Α' τάξεως :

- άνω των 32 εκατ. λέβα (€16 εκατ.)
- άνω των 16 εκατ. λέβα (€ 8 εκατ.), σε περιοχή με ανεργία που υπερβαίνει τον εθνικό μέσο όρο ή πρόκειται για επένδυση σε υψηλή τεχνολογία στον βιομηχανικό τομέα
- άνω των 11 εκατ. λέβα (€ 5,6 εκατ.) για επένδυση σε υψηλή τεχνολογία στις υπηρεσίες

Β' τάξεως :

- άνω των 16 εκατ. λέβα (€ 8 εκατ.)
- άνω των 8 εκατ. λέβα, σε περιοχή με ανεργία υψηλότερη του εθνικού μέσου όρου ή επένδυση σε υψηλή τεχνολογία στην βιομηχανία
- άνω των 5,5 εκατ. λέβα και επένδυση σε υψηλή τεχνολογία στις υπηρεσίες

Προβλεπόμενα κίνητρα :

- σύντμηση των διαδικαστικών διατυπώσεων
- προνομιακή διοικητική αντιμετώπιση (κατηγορία Α')
- προνομιακή μεταχείριση για απόκτηση δημόσιας και δημοτικής ακίνητης περιουσίας
- χρηματοοικονομική βοήθεια για έργα υποδομής (κατηγορία Α')
- χρηματοοικονομική βοήθεια για την εκπαίδευση του προσωπικού μέχρι 29 ετών

Μία ακόμη εξειδικευμένη κατηγορία επενδύσεων προστέθηκε με την πιο πρόσφατη τροποποίηση του επενδυτικού νόμου το 2009. Πρόκειται για τα Επενδυτικά Σχέδια Προτεραιότητας, τα οποία πρέπει να πληρούν τόσο τις προϋποθέσεις του Κανονισμού της ΕΕ 800/2008 όσο και ένα τουλάχιστον από τα παρακάτω κριτήρια:

- Να υπερβαίνουν κατά τρεις τουλάχιστον φορές το ελάχιστο όριο των επενδύσεων Α' τάξης
- Να ενισχύουν την απασχόληση με επενδύσεις στον τομέα της τεχνολογίας ή σε περιοχές με πρόβλημα ανεργίας
- Να στοχεύουν στην ανάπτυξη των βιομηχανικών ζωνών.
- Να στοχεύουν στην ανάπτυξη τεχνολογικών πάρκων.

Τα ΕΣΠ υλοποιούνται βάσει κανονιστικών πράξεων για την εφαρμογή του επενδυτικού νόμου και σύμφωνα με τον Κανονισμό 800/2008. Λαμβάνονται δε υπόψη και οι διατάξεις του Νόμου για τις Κρατικές Ενισχύσεις, καθώς η υποστήριξη που τους παρέχεται από το βουλγαρικό δημόσιο λαμβάνει τη μορφή κρατικής ενίσχυσης.

Βιομηχανικές ζώνες

Στη Βουλγαρία λειτουργούν τρεις βιομηχανικές ζώνες: Free Zone Ruse, Free Zone Vidin και Free Zone Svilengrad, η τελευταία κοντά στα σύνορα με Ελλάδα και Τουρκία. Οι ως άνω ζώνες, τις οποίες διαχειρίζεται η κρατική “National Company Industrial Zones (NCIS)”, προσφέρουν μια σειρά από υπηρεσίες και διευκολύνσεις στις επιχειρήσεις, που επιλέγουν να εγκατασταθούν σε αυτές, με σκοπό να προσελκύσουν ξένες εταιρείες (βλ. αναλυτικότερα την ιστοσελίδα της NCIS: <http://industrialzones.bg/zones.php?language=EN>).

Εργασιακές σχέσεις - Κοινωνική Ασφάλιση

Ο Εργατικός Κώδικας (ΦΕΚ 26/01.04.1986 - όπως έχει συμπληρωθεί με μεταγενέστερες νομοθετικές πράξεις), αποτελεί το βασικό νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις εργασιακές σχέσεις.

Για τους αλλοδαπούς που προτίθενται να εργαστούν στην Βουλγαρία, απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις, όπως η προγενέστερη εξασφάλιση άδειας εργασίας, την οποία εκδίδει η Εθνική Υπηρεσία Απασχόλησης και ισχύει για ένα έτος με δυνατότητα επιμήκυνσης για επιπλέον δύο έτη.

Κατ’ εξαίρεση, η εκδιδόμενη άδεια δύναται να είναι μεγαλύτερης διάρκειας προκειμένου περί προσώπων που κατέχουν υψηλές διευθυντικές θέσεις ή σε ειδικές περιπτώσεις χειρισμού εξοπλισμού αλλοδαπής προέλευσης. Για τους πολίτες των κρατών μελών της ΕΕ ισχύουν τα κοινοτικώς κρατούντα (EEC No 1612/1968) : Δεν απαιτείται άδεια εργασίας ή άλλη διαδικαστική προϋπόθεση, καθώς, μετά την ένταξη της χώρας στην ΕΕ, οι κοινοτικοί υπήκοοι δε θεωρούνται αλλοδαποί (ν. 153/1998, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 103/2009). Πρέπει, όμως, οι κοινοτική υπήκοοι να δηλώνουν την εγκατάστασή τους στη Βουλγαρία στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών:

Ministry of Interior
Directorate Migration
1000 Sofia, 48 Knyaginya Maria Luiza blvd.
Desk 2 and 3 for EU citizens, E-mail: int.151@mvr.bg
Web: <http://eu.mvr.bg/en/Areas/Migration/default.htm>

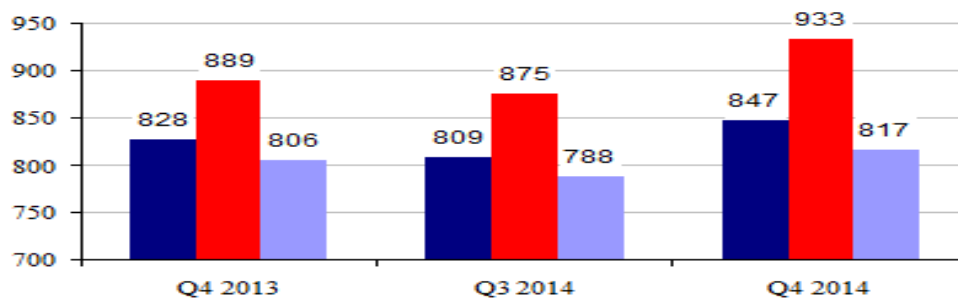
Τα θέματα εργασίας και κοινωνικής ασφάλισης των αλλοδαπών που εργάζονται στην Βουλγαρία ρυθμίζονται βάσει των εσωτερικών νόμων εκτός εάν άλλως προβλέπεται στις διεθνείς συμφωνίες που έχει προσυπογράψει η Βουλγαρία.

Οι αμοιβές των εργαζομένων μπορούν να ορίζονται σε β/λέβα ή σε ξένο νόμισμα, πλην όμως, στην πράξη, η αμοιβές καταβάλλονται σε λέβα (δηλ. το ισοδύναμο σε λέβα του συνολομολογηθέντος μισθού).

Μισθοί - Ασφαλιστικές εισφορές

Ο κατώτατος μηνιαίος μισθός, μετά την τελευταία αύξηση του από 01.01.2014, διαμορφώνεται στα BGN 340 ή € 174 για κανονικό ωράριο εργασίας (8 ώρες/ημέρα και 40 ώρες/εβδομάδα) και σε BGN 2,03 ανά ώρα εργασίας. Το δ' τρίμηνο 2014, ο μέσος μισθός διαμορφώθηκε στα BGN 933 (περίπου €477), αυξημένος, κατά περίπου 7% σε τριμηνιαία βάση και κατά 2,3% σε ετήσια βάση.

Διάγραμμα 1: Μέσες μηνιαίες αποδοχές εργαζομένων ανά τρίμηνο και ανάλογα με τη νομική φύση του εργοδότη τους (μπλε: σύνολο, κόκκινο: δημόσιος τομέας, γαλάζιο: ιδιωτικός τομέας). Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο

Η βουλγαρική νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης έχει σημαντικά τροποποιηθεί κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών λόγω αφενός της ταχύτατης ανάπτυξης των οικονομικών σχέσεων της χώρας και αφετέρου της εναρμόνισής της με την κοινοτική νομοθεσία. Ο Κώδικας Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΕΚ 110/1999) ρυθμίζει τα συναφή θέματα ενώ συμπληρωματικές διατάξεις στον Ετήσιο Προϋπολογισμό του Νόμου Κρατικής Κοινωνικής Ασφάλισης (ABSSIA) ρυθμίζουν θέματα σχετικά με τις ανώτατες και κατώτατες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Η κοινωνική ασφάλιση, στην Βουλγαρία, παρέχει αποζημίωση, οικονομική βοήθεια και συντάξεις στους ασφαλισμένους για κινδύνους όπως : προσωρινή ανικανότητα προς εργασία, αναπηρία, μητρότητα, γήρατος και θανάτου.

Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες ρυθμίσεις, οι μέσες ασφαλιστικές εισφορές ανέρχονται σε περίπου 31% του μισθού και καταβάλλονται κατά 18% από τον εργοδότη και κατά 13% από τον εργαζόμενο.¹

¹ KPMG, *Individual Income Tax & Social Security Rate Survey 2012*. Βλ. και <http://www.kpmg.com/global/en/services/tax/tax-tools-and-resources/pages/tax-rates-online.aspx>.

Νόμος για την Απασχόληση

Στο Νόμο για την Απασχόληση (ΦΕΚ 112/2001) προσδιορίζονται οι κρατικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων και μέτρων της πολιτικής για την τόνωση της απασχόλησης και την μείωση της ανεργίας. Στον ίδιο νόμο επίσης καθορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ατόμων που αναζητούν απασχόληση καθώς και εκείνων των εργοδοτών.

Για την χορήγηση επιδόματος ανεργίας, ο ενδιαφερόμενος, Βούλγαρος ή αλλοδαπός οφείλει να εγγραφεί, ως άνεργος, στην Εθνική Υπηρεσία Απασχόλησης ή στα κατά τόπους γραφεία της. Οι εργοδότες επίσης που επιθυμούν να συμμετέχουν στα κρατικά προγράμματα για την τόνωση της απασχόλησης οφείλουν να ανακοινώσουν στην εν λόγω Υπηρεσία τις κενές θέσεις τους εργασίας.

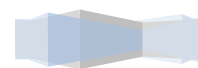
Ομαδικές Απολύσεις

Προκειμένου να προβεί σε ομαδικές απολύσεις, ο εργοδότης οφείλει, εντός 30 ημερών, να ενημερώσει γραπτώς το οικείο τοπικό γραφείο της Εθνικής Υπηρεσίας Απασχόλησης καθώς και τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

Οι παρακάτω περιπτώσεις απολύσεων χαρακτηρίζονται ως «ομαδικές απολύσεις» :

- άνω των 10 εργαζομένων προκειμένου περί επιχειρήσεων που απασχολούν 20 - 100 άτομα
- άνω του 10% του εργατικού δυναμικού για επιχειρήσεις με 100 - 300 εργαζόμενους
- άνω των 30 εργαζομένων για επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερα από 300 άτομα
- τουλάχιστον 20 εργαζόμενους, για όλες τις επιχειρήσεις εφόσον πραγματοποιούνται εντός 90 ημερών.

Μετά την ανωτέρω γραπτή ενημέρωση, συστήνονται ομάδες από εκπροσώπους του εργοδότη, των εργαζομένων και της Εθνικής Υπηρεσίας Απασχόλησης προκειμένου να εκπονήσουν σχέδια αρωγής και κατάρτισης των απολυμένων.

Νόμος για τα Συνταξιοδοτικά Ταμεία

Σύμφωνα με την βουλγαρική νομοθεσία, οι συντάξεις εντάσσονται στο γενικότερο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και οι σχετικές ρυθμίσεις είναι ενσωματωμένες στον Κώδικα Κοινωνικής Ασφάλισης. Οι πληρωμές των συντάξεων και των αποζημιώσεων διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες : την υποχρεωτική ασφάλιση συνταξιοδότησης, την πρόσθετη υποχρεωτική ασφάλιση συνταξιοδότησης (για όσους γεννήθηκαν μετά την 31.12.1959) και την πρόσθετη προαιρετική ασφάλιση συνταξιοδότησης (για όσους έχουν συμπληρώσει το 16^ο της ηλικίας τους), η οποία μπορεί να γίνει σε ιδιωτικό συνταξιοδοτικό φορέα.

3. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

3.1. Προμήθειες

Νομικό πλαίσιο

Το σημαντικότερο νομικό κείμενο είναι ο Νόμος περί Κρατικών Προμηθειών (2006), ο οποίος τροποποιήθηκε (2009, 2010, 2012, 2014), ώστε να συμμορφωθεί με την κοινοτική νομοθεσία. Η προβλεπόμενη από το νόμο διαδικασία προκήρυξης κρατικών διαγωνισμών ακολουθείται για προκηρύξεις άνω των BGN 66.000 για τις περισσότερες περιπτώσεις (υπηρεσίες, προμήθειες κτλ.), ενώ το κατώτατο όριο ανέρχεται στα BGN 264.000, όταν πρόκειται για κατασκευαστικά έργα. Για ποσά κάτω από τα ως άνω όρια η διαδικασία είναι απλοποιημένη, αλλά ρυθμιζόμενη και πάλι από τον ως άνω νόμο.

Τελευταίες τροποποιήσεις Νόμου περί Κρατικών Προμηθειών ²

- Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2007/66/EC (για τη βελτίωση των διαδικασιών δικαστικής προσφυγής στον τομέα των κρατικών προμηθειών) και 2009/81/EC (προμήθειες στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας). Έχουν ήδη ενσωματωθεί οι κοινοτικές οδηγίες 2004/17/EC και 2004/18/EC.
- Καθιέρωση 14ήμερης περιόδου αναμονής (standstill) μετά την κοινοποίηση της απόφασης επιλογής αναδόχου σε όλους τους ενδιαφερόμενους και πριν από την έναρξη ισχύος της σύμβασης. Προβλέπονται εξαιρέσεις.
- Καθιέρωση μικρότερων προθεσμιών για έκδοση απόφασης από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα: 1 μήνας τόσο για την Επιτροπή Ανταγωνισμού (α' βαθμός) όσο και για το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο (β' βαθμός).³

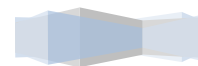
² Αναλυτικά για τις τελευταίες τροποποιήσεις του εν λόγω νόμου, βλ.:

<http://www.internationaltaxreview.com/Article/3386144/Bulgaria-Amendments-to-the-Bulgarian-Public-Procurement-Act.html>.

Το κείμενο του νόμου με τις τελευταίες τροποποιήσεις είναι διαθέσιμο στην ηλ. διεύθυνση:

http://www.aop.bg/fckedit2/user/File/bg/Normativna%20baza/ZOP_26_10_2012.pdf.

³ Σημειώνεται ότι στις ελεγκτικές αρχές περιλαμβάνονται, ακόμη, η Δημόσια Επιτροπή Εποπτείας (Public Financial Inspection Agency) και η Εθνική Ελεγκτική Υπηρεσία (National Audit Office).

- Μείωση του ανώτατου ποσού της εγγύησης που πρέπει να κατατεθεί (3% της αξίας της σύμβασης).
- Διεξοδικότερες ρυθμίσεις για τις περιπτώσεις υπερβολικά χαμηλών προσφορών.
- Ρυθμίζονται αναλυτικότερα τα σχετικά με την κατάθεση συμπληρωματικών εγγράφων και τη διόρθωση ήδη κατατεθειμένων εγγράφων.
- Διεύρυνση αρμοδιοτήτων της Αρχής Κρατικών Προμηθειών σε ό,τι αφορά τους προληπτικούς ελέγχους.
- Υποχρεωτική ανάρτηση στο διαδίκτυο όλου του τεύχους της προκήρυξης.

Αρχή κρατικών προμηθειών

Στη Βουλγαρία έχει θεσπιστεί και λειτουργεί η Αρχή Κρατικών Προμηθειών (Public Procurement Agency), στα καθήκοντα της οποίας περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων:

1. Η νομοτεχνική συμβολή σε νομικά κείμενα σχετικά με τις κρατικές προμήθειες,
2. Η απάντηση σε γραπτά ερωτήματα σχετικά με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και η λειτουργία δύο ανοιχτών τηλ. γραμμών για υποβολή ερωτημάτων αναφορικά με τη νομοθεσία και τις ακολουθούμενες διαδικασίες,
3. Ο προληπτικός και ex ante έλεγχος διαδικασιών χρηματοδοτούμενων από κοινοτικά κονδύλια και διαδικασιών για τις οποίες δεν προβλέπεται δημοσίευση προηγούμενης γνωστοποίησης (άρθρα 20^α & 20^β του νόμου για τις κρατικές προμήθειες),
4. Η διατήρηση του Μητρώου Κρατικών Προμηθειών (Public Procurement Register), στο οποίο περιλαμβάνονται αποφάσεις (το νομικό κείμενο με το οποίο αποφασίζεται η προκήρυξη) και προκηρύξεις διαγωνισμών, ανακοινώσεις σύναψης συμβάσεων και άλλες πληροφορίες. Το εν λόγω Μητρώο προσφέρει και άλλες ηλεκτρονικές υπηρεσίες, όπως την ηλεκτρονική αποστολή (e-sender) προκηρύξεων διαγωνισμών στην Εφημερίδα της ΕΕ για δημοσίευση. Πρόσβαση στο Μητρώο προσφέρεται μέσω της διαδικτυακής πύλης κρατικών προμηθειών, όπου υπάρχει η δυνατότητα εξειδικευμένων αναζητήσεων με χρήση φίλτρων και λέξεων-κλειδιών:

Public Procurement Portal: http://rop3-app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=173,1082253&_dad=portal&_schema=PORTAL

Επισημαίνεται ότι η Αρχή Κρατικών Προμηθειών δεν είναι αρμόδια για την επιλογή του αναδόχου ούτε για τη σύναψη των σχετικών συμβάσεων. Η αρμοδιότητα αυτή ανήκει στις αναφερόμενες στις προκηρύξεις κρατικές αρχές (contracting agencies), δηλαδή υπουργεία, ΟΤΑ, επιχειρήσεις δημόσιας ωφέλειας κτλ. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου, οι καταχωρημένες αρχές και υπηρεσίες με αρμοδιότητα σύναψης κρατικών συμβάσεων ανέρχονται στις 2080.

Το Γραφείο μας αναρτά σε τακτά χρονικά διαστήματα (δύο φορές την εβδομάδα) τις νέες προκηρύξεις στην ηλεκτρονική του διεύθυνση: <http://agora.mfa.gr/bg60>

3.2. Αγορά γης - Κατασκευές

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Βουλγαρίας, απαγορεύεται η αγορά γης από αλλοδαπά φυσικά και νομικά πρόσωπα. Συνεπώς, τα τελευταία δεν μπορούν να γίνουν ιδιοκτήτες οικοπέδων, αγροτεμαχίων κτλ. Μπορούν, όμως, να αποκτήσουν κτίρια, διαμερίσματα (χωρίς το αναλογούν ποσοστό στην κοινόχρηστη γη του κτιρίου) και περιορισμένα ιδιοκτησιακά δικαιώματα (δικαίωμα χρήσης, κατασκευής κτλ.). Πάντως, το ως άνω συνταγματικό εμπόδιο παρακάμπτεται με τη συνήθη πρακτική στη Βουλγαρία να συστήνονται εταιρείες από αλλοδαπούς με αποκλειστικό σκοπό την αγορά γης. Οι ως άνω τυπικά βουλγαρικές εταιρείες μπορεί να ανήκουν 100% σε αλλοδαπούς και επιτρέπεται να αποκτούν κάθε είδους περιουσιακό δικαίωμα.

Ως προς τους πολίτες ΕΕ, είχαν προβλεφθεί οι εξής προσωρινοί περιορισμοί στην αγορά γης:

- A) Για 5 χρόνια (από 1.1.2007) σε ό,τι αφορά τις δευτερεύουσες κατοικίες - συνεπώς, από 1.1.2012 ο περιορισμός αυτός έχει ήδη παύσει να ισχύει.
- B) Για 7 χρόνια (από 1.1.2007) σε ό,τι αφορά την αγροτική γη, τα δάση και τις δασικές εκτάσεις. Το 2013, με αμφιλεγόμενο νόμο, ο περιορισμός αυτός παρατάθηκε έως το 2020. Η εν λόγω, όμως, παράταση κατέπεσε στο Συνταγματικό Δικαστήριο της χώρας. Τελικά, το 2014 τροποποιήθηκε ο νόμος για τη χρήση και την ιδιοκτησία της αγροτικής γης και προβλέφθηκαν τα εξής: Αγροτικές εκτάσεις (ή γη προερχόμενη από δασικές εκτάσεις) θα μπορούν πλέον να αγοράζουν μόνο φυσικά η νομικά πρόσωπα, που είναι μόνιμοι κάτοικοι της χώρας ή έχουν μείνει (ή συσταθεί αναφορικά με τα νομικά πρόσωπα) στη Βουλγαρία για τουλάχιστον πέντε συναπτά έτη. Αν νομικό πρόσωπο δεν πληροί τις ως άνω προϋποθέσεις, η αγορά μπορεί να λάβει χώρα, εφόσον τουλάχιστον ένας από τους εταίρους ή ιδρυτές του πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις, αναφορικά με τα φυσικά πρόσωπα. Επιπρόσθετα, οι αγοραστές θα πρέπει να δικαιολογούν την πηγή των κεφαλαίων που χρησιμοποιούν για την αγοραπωλησία.

Σημειώνεται ότι η πορεία του κλάδου των κατασκευών, ο οποίος επλήγη ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της διεθνούς οικονομικής κρίσης συνεχίζει να είναι ασταθής. Για αναλυτικότερα στοιχεία αναφορικά με την πορεία του εν λόγω κλάδου, βλ. σχετική πρόσφατη έρευνα αγοράς του Γραφείου μας: <http://agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=57&fid=37001>.

3.3. Διανοητικά δικαιώματα

Σχετικά με την προστασία των διανοητικών δικαιωμάτων στη Βουλγαρία, επισημαίνεται ότι το σύνολο της εσωτερικής νομοθεσίας (πνευματικά και συγγενικά δικαιώματα, ευρεσιτεχνίες, σήματα, γεωγραφικές ενδείξεις κτλ.) είναι εναρμονισμένο με τα διεθνή πρότυπα και την κοινοτική νομοθεσία.

Προβληματισμός εκφράζεται, όμως, για την πειρατεία στο διαδίκτυο και τη δυσκολία να εντοπιστούν πληροφορίες από παρόχους υπηρεσιών internet (ISPs), ώστε να καταπολεμηθεί το φαινόμενο αυτό. Επίσης, συχνά η δικαστική επιβολή των νομικών προβλέψεων είναι αναποτελεσματική ή ασυνεπής.⁴ Σύμφωνα με δημοσιεύματα του βουλγαρικού τύπου, το 60% του λογισμικού στη Βουλγαρία είναι πειρατικό. Για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού, υπογράφηκε τον Απρίλιο του 2010 μνημόνιο μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών, της IFPI και της Ένωσης Διανομέων Λογισμικού για Επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, φαίνεται να έχουν στοχοποιηθεί οι BitTorrent ιστοσελίδες Zamunda και Arena με αμφίβολα, όμως, έως τώρα αποτελέσματα.

Η Βουλγαρία είναι μέλος της WIPO, και έχει υπογράψει ορισμένες από τις σημαντικότερες διεθνείς συνθήκες, όπως η Σύμβαση της WIPO για το διαδίκτυο.

Αρμόδιες υπηρεσίες

- Ευρεσιτεχνίες - Εμπορικά σήματα: Γραφείο Ευρεσιτεχνιών. Web: <http://www.bpo.bg/>. Σχετικές διαφορές επλύνονται από ειδική σύνθεση με επικεφαλής τον Πρόεδρο του Γραφείου. Οι αποφάσεις τους προσβάλλονται στα διοικητικά δικαστήρια.
- Πνευματικά δικαιώματα: Διεύθυνση για τα Πνευματικά και Συγγενικά Δικαιώματα του Υπουργείου Πολιτισμού. Web: <http://mc.government.bg/page.php?p=276&s=277&sp=0&t=0&z=0>.

Νομοθεσία

- Νόμος 57/1993 για τα Πνευματικά και Γειτονικά Δικαιώματα (<http://www.wipo.int/clea/en/details.jsp?id=426>).
- Νόμος 27/1993 για τις Ευρεσιτεχνίες.
- Νόμος 84/1996 για τις Νέες Ζωτικές και Φυτικές Ποικιλίες.
- Νόμος 81/1999 για τα Σήματα και τις Γεωγραφικές Ενδείξεις.
- Νόμος 81/1999 για τα Βιομηχανικά Σχέδια.
- Νόμος 81/1999 για τα Ενσωματωμένα Κυκλώματα.

⁴ Office of the United States Trade Representative, “European Union”, 2014 National Estimate Report on Foreign Trade Barriers, url: <https://ustr.gov/sites/default/files/2014%20NTE%20Report%20on%20FTB%20European%20Union.pdf>.

3.4. Τραπεζικός τομέας - Χρηματοδότηση επιχειρήσεων

Τραπεζικός κλάδος

Στη χώρα, λειτουργούν αυτήν τη στιγμή 27 τράπεζες, εκ των οποίων οι 6 αποτελούν παραρτήματα ξένων τραπεζών (μεταξύ των οποίων και η ελληνική ALPHA BANK). Οι υπόλοιπες είναι πλήρως αδειοδοτημένες και εξουσιοδοτημένες να πραγματοποιούν διεθνείς συναλλαγές. Οι 21 αυτές τράπεζες διαιρούνται στη σχετική κατάσταση της Κεντρικής Τράπεζας της Βουλγαρίας σε δύο κατηγορίες, ανάλογα με το μέγεθός τους. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα 5 μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας, στα οποία περιλαμβάνεται η ελληνικών συμφερόντων UBB (ιδιοκτησίας της Εθνικής Τράπεζας). Μεταξύ των υπολοίπων 19 τραπεζών, περιλαμβάνονται οι επίσης ελληνικών συμφερόντων Eurobank Bulgaria και Piraeus Bank Bulgaria.

Επιμέρους ζητήματα

- ✚ Αν και η βουλγαρική οικονομία συνεχίζει να στηρίζεται πρωτίστως στο ρευστό (“cash economy”), η χρήση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών έχει ενισχυθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Αντίστοιχη είναι και η αύξηση τόσο των τερματικών POS όσο και του e-banking. Αντιθέτως, παραδοσιακά περιορισμένη είναι στη Βουλγαρία η χρήση επιταγών.
- ✚ Ο επαναπατρισμός κερδών επιτρέπεται, αλλά πρέπει να έχει προηγουμένως καταβληθεί φόρος επί των κερδών, ενώ για έμβασμα στο εξωτερικό ποσών άνω των €12.500 πρέπει να υπάρχει έγγραφη αιτιολογία της πληρωμής. Δεν υφίστανται περιορισμοί στη μετατροπή συναλλάγματος από BGN σε €.

Αρμόδιες υπηρεσίες

- ο Εθνική Τράπεζα Βουλγαρίας.
Web: <http://www.bnb.bg/>. Ανεξάρτητη βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας, είναι υπεύθυνη για την επίβλεψη του βουλγαρικού τραπεζικού συστήματος. Η ισοτιμία του βουλγαρικού lev (BGN) παραμένει σταθερή έναντι του Ευρώ (1 € = 1,95583 BGN), ήδη από την εποχή που το € αντικατέστησε το γερμανικό μάρκο.

Διεθνείς χρηματοδοτικές ευκαιρίες

Σε ό,τι αφορά τις δυνατότητες που προσφέρονται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων στη Βουλγαρία από διεθνή χρηματοδοτικά προγράμματα επισημαίνονται τα εξής:

- ✚ Ευρωπαϊκή Ένωση: Την προγραμματική περίοδο 2014–2020 θα υλοποιηθούν 7 επιχειρησιακά προγράμματα (Operational Programs), που θα προσφέρουν χρηματοδότηση στους τομείς των μεταφορών, του περιβάλλοντος, της ανταγωνιστικότητας, της καλής διακυβέρνησης, της περιφερειακής ανάπτυξης, της ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού και των επιστημών (http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/search.cfm?gv_p ay=BG&gv_reg=ALL&gv_obj=ALL&gv_the=ALL&lan=EN&gv_per=2). Περαιτέρω πληροφορίες παρέχονται στην εξειδικευμένη σελίδα της ΕΕ για τα ως άνω επιχειρησιακά προγράμματα, όπου αναρτώνται και διαρκείς ενημερώσεις με τις τελευταίες εξελίξεις (βλ. <http://eufunds.bg/en/>). Παράλληλα, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να παρακολουθούν και τα προγράμματα που αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (EIB) μέσω της ειδικής μηχανής αναζήτησης, που η EIB διαθέτει (<http://www.eib.org/projects/pipeline/index.htm>).
- ✚ Στα πλαίσια του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), σημειώνεται πως η Βουλγαρία είναι επιλέξιμη χώρα στο χρηματοδοτικό μηχανισμό “EEA and Norway Grants” (<http://www.eeagrants.org/>). Η νέα συμφωνία μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών (ΕΕ, από τη μία, και Νορβηγία, Λιχτενστάιν και Ισλανδία, από την άλλη) υπογράφηκε τον Ιούλιο του 2010 και καλύπτει την περίοδο 2009– 2014.
- ✚ Σε ό,τι αφορά του λοιπούς διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς, επισημαίνεται πως δραστηριοποιείται στη Βουλγαρία η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και Ανάπτυξη (EBRD) με αρκετά προγράμματα να βρίσκονται σε εξέλιξη (<http://www.ebrd.com/bulgaria.html>). Τέλος, πληροφορίες για τα προγράμματα που χρηματοδοτεί η Παγκόσμια Τράπεζα και το IFC στη Βουλγαρία μπορούν να αντλούν οι ενδιαφερόμενοι από τη σχετική ιστοσελίδα του διεθνούς οργανισμού (<http://www.worldbank.org/en/country/bulgaria>).

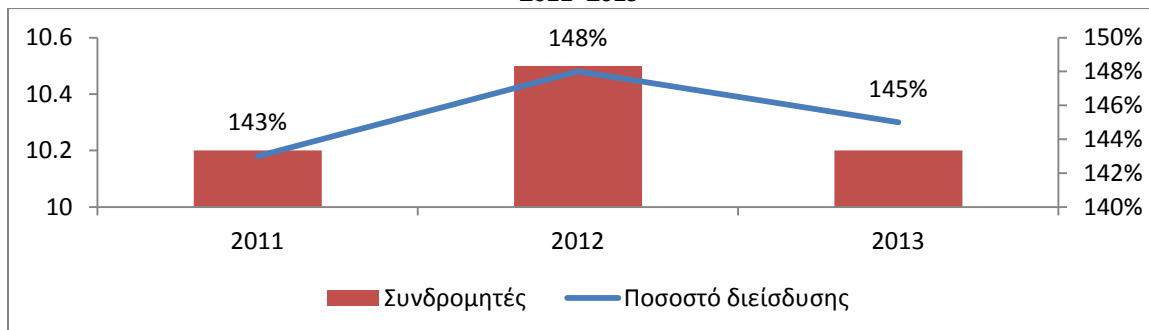
3.5. Τηλεπικοινωνίες

Τηλεφωνία (κινητή - σταθερή)

Είναι πολύ ενδιαφέρουσα η παρατηρούμενη τα τελευταία χρόνια ενίσχυση του κλάδους της κινητής τηλεφωνίας και η αντίστοιχη πτώση των υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας. Αυτό οφείλεται τόσο στην τάση αντικατάστασης συνδέσεων σταθερής τηλεφωνίας με αντίστοιχες κινητής, αλλά και στις επιθετικές προσφορές των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας. Σημειώνεται ότι το 2013 οι πάροχοι συνδέσεων σταθερής τηλεφωνίας στη Βουλγαρία ανέρχονταν σε 28 (έναντι 25 το 2012). Σε ό,τι αφορά τον κλάδο της κινητής τηλεφωνίας, οι πάροχοι

έχουν περιοριστεί σε τρεις (TELONOR [πρώην GLOBUL - ιδιοκτησίας ΟΤΕ έως το 2013], BTK με την εμπορική ονομασία VIVACOM και M-TEL), οι οποίοι διαθέτουν όλοι άδειες UMTS. Διαγωνισμός που προκηρύχθηκε το 2008 για τη χορήγηση τέταρτης και πέμπτης άδειας κινητής τηλεφωνίας απέβη άκαρπος.

Συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας (σε εκατ.) και ποσοστό διείσδυσης την περίοδο 2011-2013

Πηγή: Annual Report of the Communications Regulation Commission 2013

(http://www.crc.bg/files/en/I_GD_2013.pdf)

Internet

Η επέκταση των ευρυζωνικών συνδέσεων στη Βουλγαρία είναι μεν ικανοποιητική στα αστικά κέντρα αλλά πολύ περιορισμένη στις αγροτικές περιοχές με εμφανείς τις κοινωνικές ανισότητες. Έχει δε συνολικά ανέλθει από 10% το 2006 σε 57% το 2014, ποσοστό που παραμένει, όμως, το χαμηλότερο στην ΕΕ. Όπως αναδεικνύεται από τον κατωτέρω πίνακα, ιδιαίτερος χαμηλό παραμένει και το ποσοστό των επιχειρήσεων, που αξιοποιούν τις ΤΠΕ και ειδικότερα τα συστήματα cloud computing (8,5%). Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του β/Στατιστικού Ινστιτούτου, το 91% των βουλγαρικών εταιρειών έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο (2,3% ετήσια αύξηση), αν και το 55% αυτών προτιμούν το κινητό ίντερνέτ έναντι του ευρυζωνικού.

Χρήση συστημάτων cloud computing στην ΕΕ το 2014

Πηγή: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6208098/4-09122014-AP-EN.pdf/627ddf4f-730a-46ca-856b-32532d8325c5>)

Αρμόδιες υπηρεσίες

- Ρυθμιστική Αρχή Τηλεπικοινωνιών.
Web: <http://www.crc.bg/index.php?&lang=en>. Ανεξάρτητη αρχή, υπεύθυνη για την εποπτεία του τομέα των ηλεκτρονικών τηλεπικοινωνιών και την προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά των τηλεπικοινωνιών.

Νομοθεσία

- Νόμος για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (http://www.crc.bg/files/_en/ZES_ENG.pdf)
- Νόμος 34/2001 για τα Ηλεκτρονικά Έγγραφα και τις Ηλ. Υπογραφές (http://www.crc.bg/files/_en/ZED_ENG_15.01.2008.htm)
- Νόμος 138/1998 για το Ραδιόφωνο και την Τηλεφωνία (http://www.crc.bg/files/_en/LAW_FOR_THE_RADIO_AND_TELEVISION.htm).
- Νόμος 88/2003 για τις Τηλεπικοινωνίες (http://www.crc.bg/files/_en/LAW_OF_THE_TELECOMMUNICATIONS.htm).

3.6. Ενέργεια

Ο ενεργειακός τομέας διέπεται από σχετικό Νόμο ([107/2003](#)), ο οποίος ρυθμίζει όλα τα σχετικά ζητήματα (εισαγωγές, εξαγωγές, μεταφορά, αγωγούς κτλ.). Για μια σειρά από δραστηριότητες, όπως η παραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας ή η μεταφορά φυσικού αερίου απαιτείται ειδική αδειοδότηση. Άδεια δεν απαιτείται μόνο για παραγωγή ή μεταφορά ηλεκτρικής ή θερμικής ενέργειας έως 5 MW.

Αρμόδια για την επίβλεψη του ενεργειακού τομέα καθώς και για τη χορήγηση των ως άνω αδειών είναι η Κρατική Ρυθμιστική Επιτροπή για την Ενέργεια και τα Ύδατα (web: http://www.dker.bg/index_en.htm).

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Γενικές πληροφορίες

Στο νόμο του 2011 για της Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Law on Energy from Renewable Sources, Απρίλιος 2011) προβλέπεται η υπό προϋποθέσεις υποχρεωτική αγορά (από το κράτος και τις εξουσιοδοτημένες εταιρείες διανομής - Power Purchase Agreements) σε ειδικές (προνομιακές) τιμές της παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας. Πρόσφατες, όμως, τροποποιήσεις της σχετικής νομοθεσίας με αποκορύφωμα την επιβολή τέλους 20% από 01.01.2014 επί των εσόδων των παραγωγών ηλιακής/αιολικής ενέργειας έχουν καταστήσει δυσμενέστερο το θεσμικό πλαίσιο για τις εταιρείες ΑΠΕ. Για μια πιο

ολοκληρωμένη επισκόπηση των σχετικώς ισχυόντων, βλ. την έρευνα αγοράς μας για τις ΑΠΕ:

<http://agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=57&fid=34409>.

Επιδοτήσεις και χρηματοδότηση

Οι ενδιαφερόμενοι να δραστηριοποιηθούν στον τομέα των ΑΠΕ στη Βουλγαρία έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν επιμέρους προβλέψεις, σχέδια και δράσεις των κάτωθι χρηματοδοτικών προγραμμάτων:

1. Μέσω του Ταμείου για την Ενεργειακή Αποδοτικότητα και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στη Βουλγαρία (Bulgarian Energy Efficiency and Renewable Energy Credit Line, BEERECL, web: <http://beerecl.com/cms/?q=en>), το οποίο δημιουργήθηκε από την EBRD σε συνεργασία με τη βουλγαρική κυβέρνηση και την ΕΕ.
2. Μέσω της δράσης “Energy Efficiency & Green Economy Program” (web: http://www.opcompetitiveness.bg/module4.php?menu_id=45&id=105 & <http://beeciff.org/cms/en>), που εγκαινιάστηκε τον Απρίλιο του 2012.
3. Μέσω των λεγόμενων συμβολαίων ESCO (Energy Service Company Contracts, web: <http://www.ebrd.com/pages/project/psd/2007/38100.shtml>), τα οποία στοχεύουν στην ενεργειακή αναβάθμιση, πρωτίστως, κρατικών και δημοτικών κτηρίων.
4. Μέσω της πιστωτικής γραμμής REECL II (Residential Energy Efficiency Credit Line, web: <http://www.reecl.org/indexen.php>) συνολικού ύψους €40 εκατ. για την περίοδο 2011-2014.
5. Μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» (Operational Program Competitiveness, web: <http://www.opcompetitiveness.bg/en/>), του οποίου επιμέρους δράσεις αφορούν στην υποστήριξη μέτρων ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
6. Μέσω του Προγράμματος «Ενεργειακής Ανακαίνισης Βουλγαρικών Οικειών» που εγκαινίασε το Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Δημοσίων Έργων στο πλαίσιο του κοινοτικά υποστηριζόμενου Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιφερειακή Ανάπτυξη». Web: <http://mrrb.government.bg/?lang=bg&do=ispa>.
7. Μέσω του κοινοτικά υποστηριζόμενου Προγράμματος «Γεωργική Ανάπτυξη». Web: <http://www.dfz.bg/en/>.
8. Μέσω του χρηματοδοτικού εργαλείου ELENA (European Local Energy Assistance) της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (EIB). Web: <http://www.eib.europa.eu/products/elena/index.htm>.
9. Μέσω του βουλγαρικού Ταμείου Ενεργειακής Επάρκειας & ΑΠΕ (Energy Efficiency and Renewable Sources Fund – EERSF). Web: <http://www.bgeef.com/display.aspx>.

Αρμόδια υπηρεσία

Ministry of Energy
"Energy Efficiency and Environmental Protection" Directorate
"Environmental Protection and Renewable energy sources" Department
Alexandrina Dimitrova, head of department
tel: +3592/9263143, fax: +3592/9883216
e-mail: a.dimitrova@mee.government.bg

ΠΗΓΕΣ

- Ο ΦΠΑ – Η Φορολογία Εισοδήματος Ν.Π. στη Βουλγαρία (2012), Ελληνικό Επιχειρηματικό Συμβούλιο στη Βουλγαρία (HBCB) – Ernst & Young.
- *Annual Report 2013*, Communications Regulation Committee, url: http://www.crc.bg/files/en/I_GD_2013.pdf.
- *Banks in Bulgaria* (July – September 2014), National Bank of Bulgaria, url: http://www.bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_publication/pub_b_in_b_2014_09_bg.pdf.
- *Doing Business 2015 – Economy Profile: Bulgaria* (2015), IFC – World Bank, url: [http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/~media/giawb/doing%20business/documents/profiles/country/BGR.pdf](http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/~/media/giawb/doing%20business/documents/profiles/country/BGR.pdf).
- *Doing Business in Bulgaria – 2009 Country Commercial Guide for US Companies*, BUYUSA.GOV, url: <http://www.buyusa.gov/bulgaria/en/ccg.html>.
- *Individual Income Tax & Social Security Rate Survey 2012*, KPMG, url: <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/individual-income-tax-rate-survey-2012.pdf>.
- *Legal Guide – Starting Business and Investment* (2013), InvestBulgaria Agency, url: http://www.investbg.government.bg/files/useruploads/files/legal_guide_2013.pdf.
- *Main Results from the Survey on Information and Communication Technologies Usage in Households and by Individuals in 2014*, National Statistical Institute, url: http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/ICT_hh2014_en_GLINCXB.pdf.
- *Main Results from the Survey on the Information Society in Enterprises in 2014*, National Statistical Institute, url: http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/ICT_ent2014_en_GLINCXB.pdf.
- *Public Procurement – Bulgaria* (2012), Penkov, Markov & Partners Attorneys at law, url: <http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=public%20procurementbulgariapenkov%2C%20markov%20%26%20partners%20attorneys%20at%20law&source=web&ccd=1&cad=rja&ved=0CDOQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.lexmundi.com%2FDocument.asp%3FDocID%3D4971&ei=T1bQUO-BF4LYtAb8rYCIDQ&usq=AFQjCNGOWd9lyM0XuBZULdl4fL6FygTypQ&bvm=bv.135534169,d.Yms>.
- *2014 National Estimate Report on Foreign Trade Barriers, “European Union”*, Office of the United States Trade Representative, url: <https://ustr.gov/sites/default/files/2014%20NTE%20Report%20on%20FTB%20European%20Union.pdf>.